

N:o 84.

Ank. till Riksd. Kansli d. 6 Maj 1870, kl. 5 e. m.

Memorial, i anledning af väckt fråga om påbyggnad af flyglarne till Riksdagshuset samt verkställande af åtskilliga andra arbeten inom nämnda hus.

(R. A.)

Redan vid 1840 års riksdag anmäldes för Rikets då församlade Ständer, att sydöstra flygeln af Rikets Ständers eller numera Riksdagens hus, i anseende till grundens felaktiga beskaffenhet, befunde sig i det bristfälliga skick, att större delen af denna flygelbyggnad måste nedrifvas och derefter ombyggas. Under den sedermera förflutna tiden har frågan om hvad som borde och måste tillgöras i anledning af den fortgående sättningen af södra delen utaf nämnda byggnad och de tilltagande stora sprickorna i densammas yttermurar varit vid flera riksdagar i vanlig ordning Rikets Ständer underställd. Men efter ånyo företagna undersökningar, dervid byggnaden, oaktadt dess dåliga grund, ansetts utan äfventyr fortfarande kunna under ytterligare några år begagnas för de ändamål, hvartill densamma upplåtits, har pröfningen och afgörandet af framställda förslag angående ombyggandet af ej mindre den sydöstra, än den sydvästra flygeln utaf samma hus uppskjutits samt emellertid särskilda åtgärder för förstnämnda flygelbyggnads provisionela iståndsättande blifvit föreskrifna och vidtagna.

Under erinran om dessa förhållanden, hvilka vid flera föregående riksdagar utgjort föremål för framställningar till Rikets Ständer, hafva Fullmäktige i Riksgälds-kontoret, uti en till Stats-Utskottet aflåten skrifvelse, tillkännagifvit

att genom hvad sålunda tid efter annan tillgjorts för att iståndsätta ifrågasvarande flygelbyggnad och förekomma de hotande följderna af den särdeles bristfälliga och ofullständiga grundläggningen under densamma, byggnadens framtida bestånd dock så mycket mindre kunde anses betryggadt, som efter ett eller annat års förlopp nya hotande sprickor visat sig i stället för de igenmurade och den i ögonen fallande lutningen eller sjunkningen af en del utaf byggnaden fortfarit. Då denna sjunkning och derigenom uppkommande eller ökade sprickor efter vårtiden sistlidet år visade sig vara i märkbart tilltagande och således gäfvö anledning befara, att den på den dåliga grunden uppförda delen af meranämnda flygelbyggnad snart kunde nedrasa, hade Fullmäktige funnit sig böra hos Öfverintendents-embetet anhålla om dess yttrande angående det lämpligaste sättet för åstadkommande af en ny och säker grund under denna byggnad samt huruvida det kunde vara med någon våda för husets fortfarande bestånd förenadt att till innevarande års sommar uppskjuta företaget af de arbeten, som i sådant ändamål borde verkställas; hvarjemte Fullmäktige hade underställt bemälda embete ett af Byggmästarna Carl Hallström och Evald Thavenius uppgjort förslag i afseende på sättet och kostnaden för ifrågasvarande grunds omläggande. Till svar å Fullmäktiges härom aflåtna skrifvelse, hade Öfverintendents-embetet till Fullmäktige öfverlemnat och såsom sitt eget utlåtande åberopat ett af Förste Arkitekten J. F. Åbom, efter anställd besigt å den skadade delen utaf oftanämnda flygelbyggnad, afgifvet embetsmemorial, hvilket hufvudsakligen innehöll: att grundmurarne under denna byggnad, hvilka utgjordes af sämre till en del kullrig gråsten, vore utan förband lagda i mindre block på en af sandblandad lera samt byggnadsaffall bestående lös botten, hvilken skjutit sig på det derunder varande, åt sjön slutande berget; att vid någon reparation väl en större stenfyllning blifvit anlagd utanför grunden under byggnadens gafvel, för att motverka denna skjutning, men till följd af grundens dåliga beskaffenhet hade ändock betänkliga sprickor och sättningar uppkommit i murarne; att dessa sprickor sträckt sig från grunden ända upp till takfoten samt midt igenom huset, hvars inre murar äfven på samma sätt skadats; att det vid sådana förhållanden icke syntes rådligt att längre uppskjuta med grundligt afhjelpande af byggnadens svåra bristfälligheter; hvarföre tillstyrktes, att arbetet dermed måtte så snart som möjligt företagas och verkställas i öfverensstämmelse med hvad Byggmästarna Hallström och Thavenius föreslagit; och borde härvid den skadade byggnadsdelen, hvilken sträckte sig 28 å 30 fot inåt tomten, inhägnas genom pålning och byggnaden omsorgsfullt stöttas af starka bjelkar, samt gamla grunden successivt upptagas och det lösa jordlagret uppgrävas samt bortskaffas ända till 15 fots djup der berg skulle påträffas; att derefter borde uti berget sprängas säkra pallar och grundmurarne ånyo uppföras af stor sprängd sten samt jordfyllnin-

gen omkring dem tillstampas; att de brustna och skadade tegelväggarne sedermera borde ånyo ommuras och iståndsättas samt rummen och lägenheterna inom denna del af byggnaden repareras till fönster, dörrar, eldstäder, tak och tapetsering; samt att den i förslaget till 8,784 R:dr 60 öre härför upptagna kostnaden syntes i förhållande till det maktpåliggande arbetet icke vara för högt beräknad; och afstyrktes på det högsta ifrågavarande arbetes öfverlåtande och utförande å entreprenad. Jemte det Fullmäktige på grund af detta yttrande hemställt att de således nödvändiga reparationsarbetena i ofvannämnda byggnad måtte, så snart nuvarande Riksdag slutat, få företagas och i öfverensstämmelse med de uppgjorda förslagen utföras, hafva Fullmäktige, med afseende å den vid flera tillfällen förekomna frågan om dels fullständig ombyggnad af den sydöstra flygeln, dels ombyggandet af såväl denna som den sydvestra flygeln utaf f. d. Rikets Ständers hus, ansett sig böra anmäla och till Stats-Utskottet öfverlemnna uppgjorda förslag och ritningar till ombyggnad af en del utaf förstnämnda flygelbyggnad samt påbyggandet af en våning å begge flyglarne jemte förändrandet af tvänne mindre på gården nedanför Riksdagens hus mellan flyglarne befintliga byggnader. Uti dessa förslag äro kostnaderna beräknade att utgöra:

för ombyggnaden af större delen utaf den sydöstra flygeln	R:dr 18,253: 92.
för samma flygels påbyggande med en våning	” 9,630: 80.
för sydvestra flygelns dito dito	” 13,508: 63.
och för de 2:ne mindre på gården befintliga byggnadernas förändrande	” 1,500: —
hvidan sammanlagda kostnaden för dessa byggnadsarbeten, med vanligt tillägg af 6 procent för oförutsedda omkostnader, eller	” 2,573: —
skulle komma att uppgå till	R:dr 45,466: 35.

Då likväl nödvändigheten af flyglarnes fullständiga ombyggnad på sätt sålunda blifvit föreslaget väsendtligen vore beroende af den längre eller kortare tid det nuvarande Riksdagshuset må anses för sitt ändamål användbart, hafva Fullmäktige endast uttalat den mening, att, ifall det föreslagna förändrandet och påbyggandet af den ena flygeln ansåges böra verkställas, det för utseendets skull och för vinnande af ett under längre tid tillräckligt utrymme blefve nödvändigt att jemväl på enahanda sätt förändra och påbygga den andra af dessa flyglar.

Sedan Utskottet, efter emottagande af denna skrifvelse, anmodat Fullmäktige att begära Öfverintendents-embetets yttrande dels om de sålunda ifrågasatta byggnadsarbetenas större eller mindre ändamålsenlighet och gagn, dels huruvida de uppgjorda ritningarne med dertill hörande kostnadsförslag borde undergå någon förändring, hafva Fullmäktige, uti skrifvelse af den 22

sistlidne April, öfverlemnadt bemälda Embetes utlåtande i ämnet, deri blifvit anfördt,

att Embetet granskat det väckta förslaget och dervid funnit de ifrågasvarande förändringsåtgärderna ändamålsenliga för beredande af ej mindre ökad utrymme inom huset, än äfven ett prydligare utseende;

att genom den sydvestra flygelns påbyggande vunnes fördelen af en omedelbar ingång ifrån Första Kammarens sessionsrum till den nya våningen i samma flygel;

att förläggandet dit af den uti sessionsrummet nu befintliga trappuppgången medförde ett prydligare utseende för salen samt ökad utrymme;

att tillökning i utrymmet äfven erhöles genom påbyggandet af husets sydöstra flygel, hvars förändrade inredning syntes vara af behofvet påkallad, då de rum, hvilka nu begagnas af Konstitutions- och Lag-Utskotten, äro alltför små och otillräckliga;

att den föreslagna förändringen och påbyggnaden af förenämnda flyglar därför syntes ändamålsenlig samt, hvad särskildt beträffade sydöstra flygeln, äfven nödvändig till följd af denna sednares svåra sättningar och bristfälligheter i öfrigt, härledande sig från förskjutningar och rubbningar i sjelfva grunden, hvilka påkallade dennas omläggning samt de brustna murarnes rifning och ommuring; samt

att, hvad slutligen anginge kostnaden, Öfverintendentens-embetet icke funnit denna vara för högt beräknad, synnerligast om i betraktande tages att grundläggningsarbetet, som till en del måste ske genom sprängning och murning under vattnet, svårligen kunde på förhand till siffran bestämmas.

Hvad nu först angår det väckta förslaget att omlägga grunden till sydöstra flygeln. utan att rifva sjelfva byggnaden, så har Utskottet, efter att hafva inhemtat yttrande af Byggmästaren Hallström, som uppgjort kostnadsförslaget härtill, kommit till den öfvertygelse att denna byggnad är af den bristfälliga beskaffenhet, att det icke vore ändamålsenligt att för densamma iståndsättande göra en så stor kostnad som grundens omläggning skulle medföra; utan att det i alla händelser vore tjenligare att, äfven om ingen påbyggnad egde rum, nedrifva den del af flygeln för hvilken grunden skulle omläggas, samt ånyo uppbygga densamma med sådan indelning af rummen, att för Konstitutions- och Lag-Utskotten kunde beredas rymligare sessionsrum. Kostnaden härför har, enligt det gjorda förslaget, såsom ofvan är nämndt, beräknats till 18,253 R:dr 92 öre eller, med det i kostnadsförslaget upptagna tillägg af 6 procent för oförutsedda kostnader, till 19,709 R:dr 62 öre. Utskottet anser dock ändamålsenligare att arbetet utsträcket till båda flyglarnes påbyggnad, i enlighet med de uppgjorda och af Öfverintendentens-embetet granskade och godkända ritningarne.

ritningarne. Tillökningen i kostnad härför utgör visserligen 25,756 R:dr 73 öre; men deremot skulle för denna ökade kostnad icke blott vinnas en tillökning af 5 rum i hvardera flygeln, utan ock ett prydligare utseende å såväl flyglarne, som de på gården befintliga mindre byggnader, så att de komma att bättre öfverensstämma med de öfriga å tomterna befintliga, på sednare åren iordningställda byggnaderna. Genom förslaget utförande i sin helhet skulle äfven i öfrigt beredas flera högst afsevärda fördelar. Derigenom skulle nemligen icke blott, såsom ofvan är antydt, för Konstitutions- och Lag-Utskotten kunna beredas tillräckligt stora sessionssalar, utan ock nödiga rum kunna anvisas för de tvänne afdelningar utaf Stats-Utskottet, hvilka hittills, i brist af utrymme inom Riksdagens hus, måst hålla sina sammankomster i tvänne af Kongl. Statskontoret för sådant ändamål sedan längre tid tillbaka upplåtna lokaler. Genom öppnandet af en dörr mellan Första Kammarens sessionssal och rummen i påbyggnaden af sydvestra flygeln, kunde dessa rum, som sålunda erhöle omedelbar förbindelse med nämnda sal, användas till samtalsrum för nämnda Kammares ledamöter. Trappan inuti sessionssalen, hvilken både misspryder salen och inskränker det i öfrigt nog knappa utrymmet, kunde följaktligen borttagas och förläggas till flygeln, hvarifrån erhöles nedgång till de rum, som nu begagnas till samtalsrum för nämnda Kammares ledamöter, men hvilka rum i stället kunde upplåtas åt Kammarens kansli. De nuvarande kanslirummen blefve derigenom lediga för att kunna inrymma de ofvannämnda tvänne afdelningar af Stats-Utskottet, som hittills begagnat rum i Statskontoret. Genom borttagande af trappan i sessionssalen vunnas ock utrymme för sex nya platser i denna sal.

Då Utskottet är af den mening att genom dessa anordningar Riksdagshusets användbarhet för sitt ändamål i ganska väsendtlig mån skulle ökas, har Utskottet ansett sig böra gifva företräde åt detta förslag, hvilket skulle medföra ännu större fördelar, om utefter Riksdagshusets södra långsida anbringades en täckt gång, hvarigenom vunnas en af behofvet högligen påkallad lätt och bekväm förbindelse mellan båda Kamrarnes sessionssalar. Kostnaden för anbringandet af en sådan täckt gång skulle, enligt erhållna tillförlitliga förslag, icke komma att öfverstiga 9,000 R:dr.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte uppdraga åt Fullmäktige i Riksgäldskontoret att, så snart innevarande Riksdag slutat, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de uppgjorda och af Öfverintendents-embetet granskade och godkända ritningarne jemte dertill hörande kostnadsförslag, låta verkställa ombyggnad af sydöstra flygeln till f. d. Rikets Ständers hus och påbyggnad icke allenast af denna flygel, än ock af den sydvestra jemte förändring af de båda mindre mellan flyglarne befintliga byggnader, äfvensom att låta anbringa en täckt, med nödig värmeledning för-

sedd gång utefter hufvudbyggnadens långsida samt att, sedan dessa arbeten blifvit utförda, så att rummen kunna begagnas, låta borttaga trappan i Första Kammarens sessionssal och indela rummen att användas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad ritningarne utvisa; börande, vid utförande af dessa arbeten iakttagas, att, så vidt sig göra låter, kostnaden därför icke må öfverstiga det beräknade beloppet af omkring Femtio-fem tusen Riksdaler.

Stockholm den 6 Maj 1870.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.